

JUSTIITS- JA DIGIMINISTEERIUM

SA Narva Haigla
sergei.zaitsev@narvahaigla.ee

Teie 18.02.2026
Meie 05.03.2026

nr 2.2-9/26/555-2
nr 2-6/26-1258-2

Vastus selgitustaotlusele

Edastasite Justiits- ja Digiministeeriumile (JDM) selgitustaotluse seoses surnud isiku meditsiiniliste dokumentide koopiade väljastamisega.

Esmalt selgitame, et märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamist reguleerib märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise ning kollektiivse pöördumise esitamise seadus (edaspidi MSVS). MSVS §-st 3 tulenevalt on JDM-i kohustus anda õiguslaseid selgitusi JDM-i poolt välja töötatud õigusaktide või nende eelnõude kohta. Õiguslaste selgituste andmine ei tähenda õigusabi andmist.

Õiguslaste selgituste andmisega on tegemist siis, kui selgitatakse mingi konkreetse seaduse, konkreetse paragrahvi, konkreetse lõike, konkreetse punkti sisu ja tähendust. Õigusabiga on tegemist siis, kui antakse mingite konkreetsete eluliste asjaolude osas õiguslik hinnang. Seetõttu on meil Teie kirjale võimalik vastata selles osas, mis jääb selgitustaotluse raamidesse, vastavalt JDM-i pädevusvaldkonnale.

Ühtlasi märgime, et Justiitsministeerium ei lahenda õiguslase selgituse andmisega õigusvaidlusi ega kehtesta seaduse ainuõiget tõlgendust, õigust mõistab Eestis põhiseaduse kohaselt ainult kohus.

Selgitame, et meditsiiniandmete väljastamisel pärijale tuleb arvestada, et pärimisõigus tekib küll pärandi avanemisega, kuid pärija staatus peab olema õiguslikult tuvastatav. Pärimisseaduse (PärS) § 3 lg 1 kohaselt avaneb pärand isiku surma korral. See tähendab, et pärimisõigus tekib surma hetkel. Samas ei tähenda see automaatselt, et iga potentsiaalne pärija omandab lõplikult pärija staatuse.

PärS § 4 lg 2 kohaselt on pärijal õigus pärandist loobuda. Loobumise korral käsitatakse isikut nii, nagu ta ei oleks pärija olnud. Sellisel juhul puudub tal ka õigus tugineda pärija staatusele, sealhulgas õigust saada pärandvaraga seotud teavet või dokumente. Seetõttu ei ole meditsiiniandmete väljastamisel piisav üksnes sugulussuhte tuvastamine, kui juurdepääsu alusena viidatakse pärija staatusele. Vajalik on eelnev pärimismenetluse läbiviimine, mille käigus tehakse kindlaks: kes on pärijad, kas nad on pärandi vastu võtnud või sellest loobunud, millises ulatuses nad pärivad.

Pärimistunnistusel ei ole õigust loovat tähendust – see ei tekita ega lõpeta pärimisõigust ega omandiõigust. Tegemist on õigusjärglust tõendava dokumendiga, mille puhul kehtib eeldus, et selles nimetatud isik või isikud on pärijad tunnistusel märgitud ulatuses. Kolmandate isikute (sh tervishoiuasutuste) jaoks on pärimistunnistus õiguskindel viis tuvastada, kellel on õigus pärandvara puudutavaid õigusi teostada. Sellest tulenevalt on meditsiiniandmete väljastamisel pärija staatuse alusel põhjendatud nõuda pärimistunnistuse esitamist, et vältida andmete väljastamist isikule, kellel tegelikult puudub pärimisõigus (nt pärandist loobumise tõttu).

Halduskohus¹ on leidnud, et isikuandmete näol on tegemist pärandaja õigustega ja kohustustega, mis on oma olemuselt lahutamatult seotud pärandaja isikuga. Järelikult peab olema seaduses sätestatud, millal need õigused üle lähevad. Vastavat asjaolu reguleerib Isikuandmete kaitse seaduse (IKS) § 9

¹ [Tallinna Halduskohus 3-21-7](#)

lg 2, mida tuleb tõlgendada vaidluse lahendamiseks. Kohus leiab, et IKS § 9 lg 2 tuleb mõista nii, et isikul, kes taotleb peale andmesubjekti surma vastava andmesubjekti isikuandmete töötlemist, tuleb esmalt tõendada, et ta on pärija. Pärimisõigust saab isik tõendada pärimistunnistusega (vt PärS § 171). PärS § 171 lg 7 kohaselt, kui isiku pärimisõigus tuvastatakse kohtulahendis, mis asendab pärimistunnistust, märgitakse kohtulahendi resolutsioonis ka kõik need andmed, mis seaduse kohaselt märgitakse pärimistunnistusele. Seega saab pärimisõigust tõendada ka kohtulahendiga. Käesoleval juhul ei tuvastatud viidatud lahendis mitte üldist pärimisõigust, vaid vaieldi kaebaja pärimiskõlblikkuse üle. Seega sai pärimismenetlus jätkuda ning kaebajale oli võimalik väljastada pärimistunnistus, mille alusel tekkis kaebajal õigus vastustajalt surnud isiku andmeid nõuda.

IKS § 9 lg 2 tõlgendamisel ei saa asuda seisukohale, et andmesubjekti õigused ja kohustused lähevad üle pärandi avamisel ehk isiku surma hetkel, kuivõrd vastavate õiguste näol ei ole tegemist isiku varaga PärS § 2 tähenduses.

Lisaks selgitame, et andmete välja küsimisel saab isik toetuda ka isikuandmete kaitse üldmääruse artikkel 9 lõike 3 punkt f-ile, mille kohaselt võib eriliiki isikuandmeid töödelda juhul kui see on vajalik õigusnõude koostamiseks, esitamiseks või kaitsmiseks või juhul, kui kohtud täidavad oma õigust mõistvat funktsiooni.

Juhul kui isikul on õiguslik alus IKS § 9 lg 2 alusel andmete saamiseks, tõendades pärimistunnistusega pärija staatust, ei ole võimalik andmete väljastamisest keelduda.

Loodame, et nendest selgitustest on teile abi.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Kristel Niidas
nõunik

Kristel.Niidas@justdigi.ee